

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput IV. Satisfit objectionibus quæ fiunt contra dicta capite præcedenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

justus detentor, nisi ultimi assis; non verò præcedentium, quos nec habet amplius, nec potest, ac per consequens non tenetur restituere. Siquidem eo ipso definit injustè detinere materiam præcedentem, quo definit obligari ad illius restitutionem: cum non detineat injustè nisi qui tenetur restituere.

42 Ratio tertiæ partis, quòd utique ex collectione omnium furtulorum venialium non constituatur unum mortale furtum, est quia in illo casu unum furtum mortale non constituitur ex collectione omnium furtulorum, præter ultimum (cum cætera sine ipso, tam collectivè, quàm distributivè, supponantur levia) neque ex collectione omnium cum ultimo; quandoquidem ultimum nunquam fuerit veniale, sed semper mortale, prout ex præmissis constat. Igitur ex multis venialibus furtulis, etiam collectivè sumptis, non constituitur unum furtum mortale. Vide dicta to. i. ubi ostendimus, ex collectione omnium venialium de mundo nunquam fieri posse unum mortale, eò quòd malitia mortalis & venialis non sint ejusdem ordinis, sed malitia mortalis sit superioris, & in infinitum excedentis; veniale verò inferioris; imò in infinitum inferioris ordinis, prout docet S. Thomas 1. 2. q. 88. a. 4. Multiplicatio verò rerum inferioris ordinis quantalibet sit, nunquam evehit eas ad superiorem ordinem. Unde licet voluntas furandi unum eundemque assen in infinitum multiplicetur, nunquam equidem sit mortalis. Aliud est de materia levi & gravi, quæ quia ejusdem sunt ordinis, materia levis per sui multiplicationem fieri potest gravis.

43 Dicendum 3°. sicut furtum ultimi assis, v. g. decimi, scienter & volenter præcedentibus additum, est mortale; ita & furtum undecimi, duodecimi, &c. assis. Ita Rebellius, Bonacina, &c. Tam enim undecimo, duodecimo asse, &c. præcedentibus addito, completur notabilis læsio proximi, quàm decimo.

44 Dicendum 4°. si fur ultimum assen, v. g. decimum, surripiendo, nullo modo adverteret ad furta præcedentia, ne virtualiter quidem, vel interpretativè, vel ultimum superadderet, postquam furtula præcedentia per restitutionem reparasset, mortaliter non peccaret. Tunc enim furtula præcedentia moraliter ita se haberent, ac si non præcessissent.

CAPUT IV.

Satisfit objectionibus quæ sunt contra dicta capitula præcedentia.

45 **O**bjicies 1°. per leves detractiones nunquam pervenitur ad gravem: ergo nec per furta levia ad furtum grave.

Nego antecedens cum Card. de Lugo disp. 14. sect. 1. sunt enim aliqui defectus, de se leves, quorum frequens multiplicatio non modicam certis personis causat infamiam: tamen enim vir religiosus non multum infametur dicendo quòd semel iterumque menti-

rus sit; secus dicendo quòd adeò frequenter mentiatur, ut mendax seu mendacius obnoxius censeatur.

Objicies 2°. dum repetitis vicibus furatur quis modica, singula furtula non sunt mortale peccatum: ergo nullum ex illis est mortale peccatum; si enim singula non sint, non est cur unum præ alio, v. g. ultimum præ primo.

Nego consequentiam; ratio namque cur ultimum potius mortale sit quàm primum, est quia ultimum complet materiam gravem, non primum, & qui primum assen furatur, nihil cogitans, nec intendens de ulterioribus furtis, non vult conjugere, nec de facto conjugit illum cum ulterioribus: utpote necdum existentibus in re, nec in intentione; qui verò furatur ultimum advertenter ut supra, vult illum conjugere, de facto conjugit cum præcedentibus adhuc existentibus, saltem in effectu, damnificatione scilicet proximi.

Objicies 3°. non satis explicatur, quomodo ultimum moraliter conjugatur cum præcedentibus, potius quàm primum cum subsequentibus. In quo enim consistit major illa conjunctio? Non in eo quòd novem præcesserint, & moraliter adhuc perseveret obligatio restitutionis eorum. Alias mortale foret furtum decimi assis post triginta annos additum novem aliis ante triginta annos eidem sublati, nec adhuc restituti. Non etiam in eo quòd novem præcesserint, & post breve tempus superaddatur decimus assis. Sic enim acceptio decimi assis æquè moraliter conjugitur novem acceptionibus præcedentibus, ac decimus assis novem assibus præcedentibus. Vel ergo ob hanc conjunctionem moralem, acceptio decimi assis, ut conjuncta novem acceptionibus præcedentibus, constituit unam acceptionem mortalem (adeoque ex collectione decem acceptionum venialium fit una acceptio mortalis) vel ob illam conjunctionem moralem decimus assis, ut conjunctus novem assibus præcedentibus, non constituit unam materiam gravem. Denique moralis illa conjunctio non consistit in expressa intentione quasi iteratò accipiendi retinendique novem asses præcedentes unà cum decimo, qui jam surripitur; nec in surreptione decimi assis cum reflexione ad novem asses antè surreptos eisdem. Tum quia non est cur intentio illa, vel reflexio magis uniat asses, quàm eorum acceptiones. Tum quia expressa illa intentio nunquam vel rarò adest; quemadmodum verò fur, qui per revelationem sciret se repetitis vicibus commissurum decem furtula, singula unius assis, non peccaret mortaliter primum furando; sic mortaliter non peccat, furando ultimum, cum reflexione ad anteriora furtula.

Respondeo id satis explicatum in responsione ad objectionem præcedentem: fur enim surripens decimum assen cum advertentia ad novem non diù ante surreptos, non vult furari

rati decimum illum seorsim, sed conjunctim cum illis. Nec obstat ratio objecta in contrarium, 1°. quia non idem negamus ex acceptione decimi assis & novem acceptionibus precedentibus, collectivè sumptis, unum mortale furtum coalescere, quia ultima illa acceptio moraliter non conjungitur cum precedentibus, prout earum materia conjunguntur; sed ob rationem num. 42. allatam. Moraliter itaque conjunctio decimi assis cum novem precedentibus consistit in eo quod novem præcederentibus consistit in eo quod novem præcederentibus, & adhuc sint, vel in effectu suo, seu nocumento domini, illisque decimus assis adverteat superaddatur, post tempus non ita longum, quin dominus, moraliter loquendo, perinde damnificetur, ac si uno eodemque tempore physico cæteris superadditus fuisset.

48 Objicies 4°. vel ultimum furtulum consideratur in ratione acceptionis, vel in ratione detentionis. Atqui neutro modo est mortale peccatum. Non primo, cum solum sit acceptio materia levis. Nec secundo modo, quia nec sic esse potest mortale peccatum, nisi sub ultima acceptione materia hujus, & precedentium sit moraliter una (cum detentio supponat acceptionem.) Ergo vel in ratione acceptionis est mortale peccatum, vel tale non est in ratione detentionis.

Respondeo n. 40. & 41. nos ostendisse, ultimum furtum esse mortale in ratione injustæ acceptionis; utrumvis tamen dicatur, & utrovis modo furtum ultimi assis consideretur, periculum non est, ne ex multis venialibus unum mortale coalescat. Si enim ultima acceptio consideretur in ratione acceptionis, eadem ut facta cum advertentia unionis materia ipsius cum precedentibus, nunquam est acceptio unius assis seorsim ab aliis voliti; adeoque nunquam est venialis, sed semper mortalis. Si autem consideretur in ratione detentionis, adhuc clariùs apparet, quomodo voluntas accipiendi ultimum assis, ut retineatur simul cum precedentibus, sit voluntas retinendi materiam notabilem, adeoque ultimum furtum, ex tali voluntate imperatum, sit mortale peccatum.

CAPUT V.

72 *Famuli & famula domestica non possunt heris occultè surripere ad compensandam operam suam, quam majorem judicant salario quod accipiunt.*

49 **H**æc est doctrina Ecclesiæ: utpote quæ contradictoriam propositionem per Decretum Innocentii XI. propositione 31. ad minus ut scandalosam & in praxi perniciosam condemnavit. Quam & Facultas Lovaniensis, ad instantiam Episcopi Gandavenfis antè proferiperat anno 1657. Sicut & Facultas Parisiensis anno 1641. Cùmque eam additis quibusdam restrictionibus nonnulli tuerentur, etiam additis restrictionibus falsa est, & periculosa (inquit Facultas Parisiensis) & domesticis furtis viam aperit. Eò vel potissimum (inquit

Tom. 11.

Facultas Lovan.) quod ista compensatio ipsorum mei famulorum vel famularum judicio relinquatur. Et sic homines ad officium Judicis ut plurimum ineptos, in propria causa Judices constituit, in taxando scilicet laboris sui stipendio, & in materia quæ homines de se pronos ad malum, lucrique cupidos, in errorem sibi faventem facile inducit. De eadem doctrina Archiepiscopus Senonensis 3. Septembris 1658. sic censuit: *Hæc doctrina, quibuslibet additis restrictionibus, perniciosa est, pacem familiarum, famulorum fidem labefaciat, &c.* Eandem simili ferè censurâ notarunt Vicarii Generales Ecclesiæ Parisiensis 23. Augusti ejusdem anni. Sicut & Generalis Cleri Galliani Conventus anni 1700.

Et merito: quia famulorum operæ, sicut res aliæ non uno pretio mensurantur, sed triplici, summo, medio, infimo. Sibi proinde imputare debent, quod convenerint infimo, nec illud, propriâ autoritate, in summum possunt commutare.

Imò tamen constaret, infra pretium infimum factam esse conventionem, interest dominorum scire, quò usque famuli & famulæ salarium suum extendendum compensandumque velint, operasque ipsorum sub extensione illa acceptare, vel non acceptare. Neque enim illas acceptare tenentur, sed in ipsorum libertate est carere operâ famulorum, si non inveniant qui ad minus salarium sponte servire velint; licet peccent, si illorum servitio indigentes, famulos & famulas conducunt salario quod ipsorum servitio improprietatum norunt. Quia mercedem operariorum pro parte defraudant.

Nec refert quòd famuli & famulæ in talem conventionem consentiant. Quia consensus ille necessitate potius extorquetur, quàm liberâ & spontaneâ voluntate præstetur.

CAPUT VI.

Oculia nihilominus compensatio, servatis debitis conditionibus speculative videtur licita, sed in praxi non facile permittenda.

Ratio posterioris partis sumitur ex praxi rate magna hominis in malum, quæ plerumque fit, ut, excæcato judicio, debita conditiones exactè non serventur.

Priorem partem tradunt Sylvester, Adrianus, Cajetanus, Navarrus, Medina, Lopez, & Doctores communiter, concurrentibus hujus conditionibus.

Prima, quòd res quæ accipitur, hic & nunc accipienti debita sit ex justitia, non ex sola charitate, vel ex justitia quidem, sed hoc tempore non implenda. Totum namque fundamentum occultæ compensationis est justitiæ violatio, aliâ viâ irreparabilis. Si ergo justitia hic & nunc non violetur, quia nondum urget, non est locus compensationi.

Secunda, ut debitum sit liquidum, cap. bona fides de deposito. Et ratio est, quia in dubio, imò in casu incerto, bonæ fidei possessor

d d